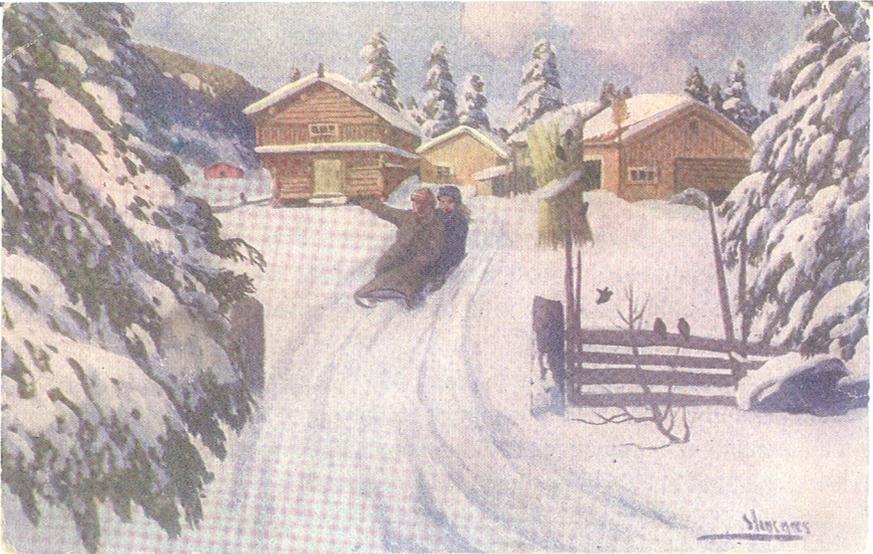

MEDLEMSBLAD

Nr. 115

Desember 2007

*Med dette gamle julekortet vil Historielaget ønske sine medlemmer
En riktig god jul og et godt nytt år.*

Leserne bes merke seg spesielt fire ting denne gang:

- Årskontingenten forfaller 15. januar. Giro ligger i bladet.
- Vi har Austmarka-kalender til salgs
- Årsmøte på Arstun 27. januar.
- Medlemsfest på Samfunnshuset 23. februar.

Innhold

Nytt fra laget.....	2
Årsmøtet.....	4
Rådet.....	7
Anders Tangen.....	10
Holmen mølle.....	16
Karterudseter skole.....	16
Fryksdals domböcker.....	21
Løvkjølen.....	26
Godt sagt.....	29
Ja takk, begge deler.....	30
Historielaget har for salg.....	30
Austmarka-nytt.....	31

Nytt fra laget

Austmarka-kalenderen 2008 i salg

Historielaget har et rikholdig utvalg av bilder fra gamle Austmarka. Nå vil vi dele noen av disse med våre medlemmer og andre i form av Austmarka-kalenderen 2008.

Kalenderen koster 80 kroner. Den blir tilbudt i de fleste hus på Austmarka før jul, så ta godt imot selgerne – laget trenger penger. Kalenderen fås også kjøpt på Arstun 15/12 og deretter hos Joker (Asak). På Kongsvinger kan den kjøpes hos Kåre Lunderbye, Hvitveisbakken 39, tlf. 62 81 67 09/917 62932. Den kan også bestilles på telefon. 62 81 24 99/ 62 82 81 47/ 62 82 84 35 og sendes i posten. Porto kommer i tillegg.

Gaver til laget

Fra Leif Ola Bottilsrud: Skøyter fra rundt 1850. Fra Finn Lunderbye: Kabel til motor på mølla. Fra Rita Bottilsrud: Hammondorgel. Fra Jan Berg: 5 planker, 4''x 4, til låven på Tunet. Fra Arne Gunnarsbråten: 2 lass kultmasse ferdig planert på Tunet. Fra Karin Jakobsen: Heklede gardiner til Bråstua. Hjertelig takk for gavene!

Nye medlemmer

Ruth Larsen, Magnor. Bjørn Solvin, Charlottenberg.

Dette skjer i vinter

Lørdag 15. desember kl. 11.00 – 15.00: Åpent på Arstun. Servering av gløgg og pepperkaker. Her kan du kjøpe vår kalender for 2008. Du kan betale medlemskontingenten og gi et gavemedlemskap i julepresang. Du kan også kjøpe våre bøker og kart (se side 30) – eller bare komme og slå av en prat.

Lørdag 22. desember kl. 14.00: Bading i røykbadstua på Bygdetunet.
Søndag 13. januar (20. dag jul) kl. 17.00: Julegrantenning. Sammen med Austmarka Vel bærer vi julegrana i prosesjon fra skolen til Tunet, hvor vi tenner på den og brenner den opp som en avslutning på jula. Alle kan ta med sitt juletre til bålet og det som er igjen av julekaker og skvetter. Kaffe blir servert på Arstun.

Tirsdag 15. januar kl. 18.00 – 20.00: Medlemsmøte. Eventuelt tema blir annonsert i Glåmdalen under ”Dette skjer i dag”.

Lørdag 26. januar kl. 14.00: Bading i røykbadstua på Bygdetunet.

Søndag 27. januar kl. 17.00: Årsmøte i Historielaget (se side 4).

Tirsdag 12. februar kl. 18.00 – 20.00: Medlemsmøte. Tema: Se Glåmdalen samme dag.

Lørdag 23. februar kl. 14.00: Bading i røykbadstua på Bygdetunet.

Lørdag 23. februar kl. 19.00: Medlemsfest på Samfunnshuset. Se side 4.

Torsdag 28. februar: Kalevala-arrangement. Denne dagen blir feiret i Finland for å markere det finske nasjonaleposet. Skogfinsk Museum skal legge sitt arrangement til Austmarka, og dette blir annonsert nærmere i lokalpressen.

Velkommen til arrangementene!

Røykbadstua

Det har ikke vært altfor stor oppslutning om badstubadinga på Bygdetunet i høst. Denne spesielle skogfinske badeskikken bør absolutt oppleves av flere! Badstua er røykfri når det bades, og den gir mer velvære enn annen badstubading. Å hoppe uti åa etter bading er mulig, men ikke påkrevet. Badstua er klar til bading kl. 14.00 22/12, 26/1 og 23/2. Kvinner og menn er velkommen.

Medlemsfest 23. februar

Lørdag 23. februar kl. 19.00 arrangerer Historielaget medlemsfest i Samfunnshuset (Skytterhuset). Det blir fest i god, gammeldags stil med god bevertning, flott musikk og stor utlodning. Denne gang er det Berggren & Co. fra Sverige som står for dansetonene.

Det bruker å bli fullt hus på våre medlemsfester, så det er lurt å melde seg på i god tid. Det kan du gjøre innen 1. februar til:

Gunvor Sjøvika, tlf. 62 82 84 63/928 38217, eller til:

Rolf Amundsen, 82 81 24 99/993 95700.

Velkommen til årets store fest!

Årsmøte 2008

Austmarka Historielag holder sitt årsmøte **søndag 27. januar 2008**

kl. 17.00 på Arstun.

Dagsorden:

1. Åpning.
2. Beretning
3. Regnskap.
4. Vedtektsendringer
5. Arbeidsprogram 2008.
6. Budsjett 2008.
7. Innkomne forslag.
8. Valg.

Saker som ønskes tatt opp på årsmøtet må være styret v/Rolf Amundsen, 2224 Austmarka, i hende innen 13. januar.

Frasigelse av verv sendes valgkomiteen v/Gunn Aaserud, 2224 Austmarka, innen 6. januar. Ønsker du å være med i styret eller et utvalg, kan du gi valgkomiteen et tips om det.

Etter årsmøtet blir det innslag ved Tor Aarstad med historier og viser.

Kaffeservering og loddsalg.

Velkommen til årsmøtet!

Styret foreslår vedtektsendringer til årsmøtet

Bakgrunnen for endringsforslagene er at vi er innlemmet i Norsk Skogfinsk Museum. En av fordelene med dette er at vi har felles regnskap med NSM, og de betaler utgiftene. Regnskapene skal samordnes, og det betinger at vi må holde årsmøtet vårt seinere enn nå. NSM står også for revidering av regnskapene.

Ut fra dette, og med tanke på noen andre ting vi finner nødvendig å tilføyere/rette, fremmer styret følgende endringsforslag:

§ 2, punkt b

- å samle og arkivere alle slags kilder som berører livet i bygda i eldre tider.

(Ordet skriftlige er fjernet).

§ 3

Laget holder årsmøte innen utgangen av mars måned. Det velges da et styre på 7 medlemmer, 3 varamedlemmer og en valgkomite på 3 medlemmer. Styrets leder velges for 1 år, de øvrige styremedlemmer for 2 år, slik at 3 av styremedlemmene er på valg hvert år.

Varamedlemmer til styret velges for 1 år. Valgkomiteens medlemmer velges for 3 år, slik at 1 medlem står på valg hvert år, og den som er valgt for 3. året er leder.

Det oppnevnes 1 representant til styret i Norsk Skogfinsk Museum, samt 1 representant til representantskapet med varamedlem. Videre velges det 1 representant med varamedlem til representantskapet i Kvinnemuseet – Museene i Glåmdal og 1 representant med vara til styret i Kongsvinger Museum.

Årsmøtet innkalles med minst 14 dagers varsel.

(Her er januar byttet ut med mars i første linje og revisorer er sløyfet. Det er tatt med valgte til NSM, Kvinnemuseet og Kongsvinger Museum).

§ 4

Vedtak om oppløsning av laget kan bare skje på vanlig årsmøte og krever 3/4 flertall.
Ved oppløsning skal lagets aktiva tilfalle Norsk Skogfinsk Museum. (Siste linje er ny).

§ 1 og § 5

Foreslås beholdt uforandret.

Vedtektene slik de foreligger til nå:

Vedtekter for Austmarka Historielag

Vedtatt på årsmøte 12/3 1978 med endringer 18/4 1993 og 29/3 1996

Paragraf 1

Austmarka Historielag har til formål å verne om kulturminnene på Austmarka og spre kunnskaper om bygdas historie.

Paragraf 2

Laget setter seg som oppgaver:

- a) – å samle sagn, bygdekunst, stedsnavn og all slags muntlig tradisjon om liv og arbeid, sed og skikk i eldre tider.
- b) – å samle og arkivere alle slags skriftlige kilder som berører livet i bygda i eldre tider.
- c) – å registrere og verne om materielle ting av historisk verdi.
- d) – å ta vare på byggedialekten og samle ord og uttrykk fra eldre tider.

Paragraf 3

Laget holder årsmøte innen utgangen av januar måned. Det velges da et styre på 7 medlemmer, 3 varamedlemmer, 2 revisorer og en valgkomite på 3 medlemmer. Styrets leder velges for 1 år og de øvrige styremedlemmer for 2 år, slik at 3 av styremedlemmene er på valg hvert år. Varamedlemmer til styret og revisorer velges for 1 år. Valgkomiteens medlemmer velges for 3 år, slik at 1 medlem står på valg hvert år, og den som er valgt for 3. året er leder. Årsmøtet innkalles med minst 14 dagers varsel.

Paragraf 4

Vedtak om oppløsning av laget kan bare skje på vanlig årsmøte og krever 3/4 flertall.

Paragraf 5

Endringer i ovennevnte vedtekter kan bare skje på vanlig årsmøte og krever 2/3 flertall.

En bolig for mange Rådet

Av Åge Sørmoen

Navnet Rådet har huset i Skullerudhaget fortsatt beholdt hos eldre austmarkinger. Navnet skriver seg fra første verdenskrig da Vinger kommune opprettet provianteringsråd her. Det var knapphet og rasjonering på varer den tid, og provianteringsrådet skulle sikre at folk fikk de nødvendige matvarer.

Huset ble bygd en gang litt før 1916. Hvorfor det ble bygd og hvem som var byggherre er jeg ikke sikker på. Trolig var det Hans Skullerud som sto som eier og byggherre. Mer uklart er det hva huset skulle brukes til. Vi leser i Hedemarkens Amtstidende 4. september 1916 at det skal bli kommunalt provianteringsråd på Austmarka, og at Albert Skarnes tilbød lokaler for rådet. Men som vi vet fikk rådet lokaler i det huset vi i dag kjenner som Rådet. Huset kunne således ikke ha vært opprinnelig bygd for å huse noe provianteringsråd.

Dette skulle være det første bindingsverk-huset som var satt opp på Austmarka, og det var Ødegårds-karerer fra Brødbøl som sto for oppføringen. Provisianteringsrådet var altså en kommunalt dreven forretning. Utsalget lå til høyre på bildet i første etasje. Andre etasje ble ikke innredet før bortimot 1930. Etter ene vegg i butikkrommet

sto det en lang krakk til bruk for kundene. Denne fikk laget av Finn Sandhalla, og den står nå i Bråastua på TUNET.

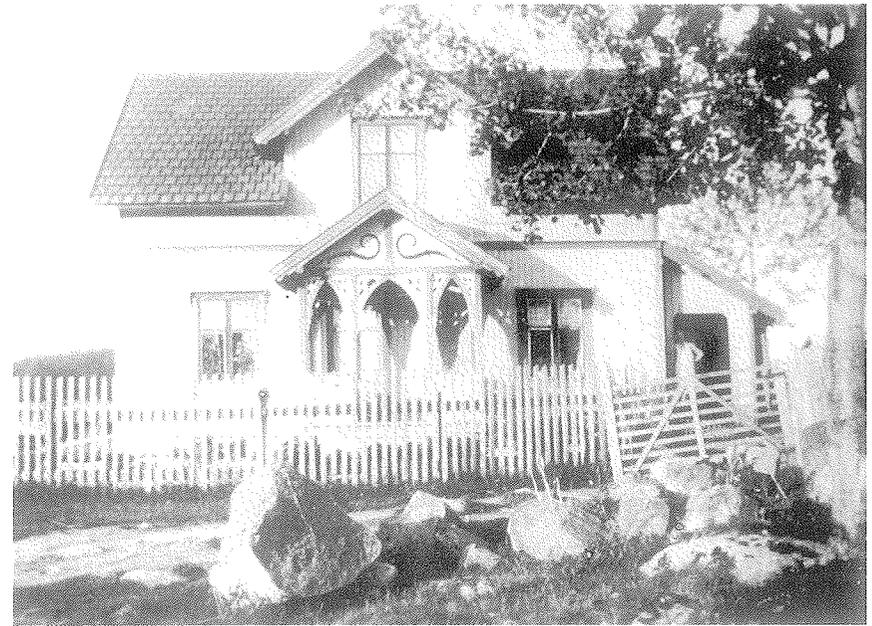
Lagerbygningen sto i vegkrysset rett overfor der Samvirkelaget senere ble bygget. I Hedemarkens Amtstidende 26. november 1917 kan man lese at lageret bl.a. inneholdt 100 sekker mjøl, ca. 25 sekker kraftfor, 1500 kg sukker og 700 kg kjøtt. Av hermetikk hadde rådet 200 esker vårsild.

Omsetningen i 1917 lå rundt 30.000 kroner. Det var problemer med å få driften av rådet til å gå med overskudd. Dette ble da gjenstand for debatt flere ganger i herredsstyret og endte med at det ble ett felles styre for utsalgene på Vinger og Austmarka og en felles forretningsfører. Utsalget på Austmarka hadde åpent tre dager i uka. Einar Tomta og Anders Brunsell var ansatt som ekspeditører. Anders var gift med Alma Guneriusdatter fra Hagan under Håkerud. De hadde flere barn. Det vites om Martha, Arne, Gunnar, Einar, Borghild, Kåre og Ove.

Vi vet med sikkerhet at Anders Brunsell med familie flyttet inn i Rådet i 1920. Gunnar Thorbjørnsen forteller at hans foreldre overtok leiligheten i Bygningen etter Anders det året. Om noen har bodd i Rådet før den tid, er usikkert.

Anders Brunsell var blant de ledende personer i bygda på sin tid. Han satt flere perioder i herredsstyret og var en tid varaordfører. Brunsell deltok også i dannelsen av Austmarka Arbeiderlag og Landarbeiderforeningen.

Rundt 1930 flyttet Anders Brunsell med familie fra Rådet og ble boende en stund i Mellomgården på Brødbøl før de flyttet til Elvebakken ved rørgata til Brødbøl kraftstasjon. Hans Skullerud solgte da huset til Oline Tomta. Oline var fra Tangen søndre, født 1872. Hun ble gift med Hans Tomta, og de fikk Emma, født 1906. Allerede i 1907 døde Hans. Oline bodde sammen med datteren helt til hun døde vel 99 år gammel.

*Dette bildet av Rådet er tatt på 1930-tallet. Oline står i døråpningen.
Originalbilde tilhører Kari Sandhalla.*

Mens Oline og Emma bodde i huset, hadde de leieboere i andre etasje så å si hele tida. Den første var Einar Åberg med kona Elin og døtrene May og Eva. Einar var snekkerkyndig og innredet en liten, men koselig leilighet med tre små rom som de bodde i fra rundt 1930 til 1938/39.

Etter dem flyttet Henny og Håkon Bratli inn der. De fikk barna Halvard og Evelyn. Familien Bratli ble boende der til de flyttet inn i eget hus til jul 1953. Halvard husker at da han sto til konfirmasjon, så ble hele første etasje ryddet slik at det ble plass til å holde kalas. I 1946 begynte Håkon med kiosk der hvor bussgarasjen står i dag. Den drev han så lenge de bodde på Rådet.

Fra 1953/54 og fram til 1990, da Emma Tomta solgte og flyttet til Austbo, har Rådet hatt mange leieboere i andre etasje.

Med forbehold om feil og mangler skal jeg liste opp de jeg vet om: Asta og Kjell Sæther 1953/54 – 1960.

Sonja og Tore Holmen 1960 – 1970.

Britt og Kjell Holmen 1970 – 1972.

Mona og John Martin Øverby 1972 – 1976.

Agnes Valåsmoen

Bente Steffenstorpet

Elin Kolbjørnsrud og Øyvind Wiker

Kari Sandhalla flyttet inn i 1987. Hennes far Finn kjøpte huset i 1990, og Emma Tomta fikk seg leilighet på Austbo. Senere ble Kari eier av huset og bor der fortsatt sammen med Dan Gullikstad.

Anders Tangen

Tusenkunstner med mange ideer

Av Åge Sørmoen

Å være sjølhjelpen med de fleste praktiske ting var mer en dyd av nødvendighet før enn nå. Noen var bedre hjelpne enn andre, og en slik mann var Anders Tangen. Han var født og virket hele sitt liv på Tangen ved Møkeren.

Det er flere Tangen-heim, og plassen der Anders var født, heter Tangen østre, også kalt Skreddarn etter sønn av rydningsmannen der som var skredder (Anders Andersen 1757-1843). Foreldrene til Anders Tangen var Berte Håkensbakken f. 1887 (søster til Ole Vestbekken) og Andreas Olsen fra Sletta. Andreas døde allerede i 1920, og Berte ble sittende igjen med fire barn: Helene f. 1912, Ole f. 1914, Emilie f. 1916 og Anders f. 1918. Emilie vokste for det meste opp i Teppa/Håkensbakken i Holsetra, men ellers klarte Berte med mye slit å forsørge de tre andre barna. Hun fikk en god del hjelp av broren Ole Vestbekken.

Foreldrene til Anders, Berte og Andreas. (Bildene tilhører Kjell Tangen).

Snekkerverkstedet

Anders Tangens liv og virke ble aktuelt for oss i Historielaget i høst. Vi ble bydd en del snekkermaskiner og redskap fra verkstedet hans. Anne-Lise Solbergseter og Oddvar Hammer har overtatt eiendommen etter Anders, og de ønsker å bygge om verkstedet. Maskinene og redskapen var i stor grad konstruert og tilpasset av brukeren. Anders bygde seg hus med verksted like ved barndomshjemmet på Skreddarn. Han satte opp flere hus, bl.a. funkisen til Torolf Fauske på Masterud. I 1940 giftet han seg med Helga Gransbråten og fikk sønnene Kjell og Åge. Senere var han gift med Solveig Engen fra Granli.

Folk på Austmarka husker Anders best som en dyktig finsnekker. Han laget dører og vinduer etter mål og snekret mange slags møbler. Både smiing og sveising behersket han, og det kom mange sparkstøttinger fra hans verksted. Dreiemaskiner laget han flere av. En av dem skal Historielaget ta vare på. En annen hadde han i låven på Tangen sammen med broren Ole og svogeren Martin Lindberget. Den hadde en motorsagmotor som drivkraft og ble brukt til å dreie skaft. Han og Ole satte også opp et hus ved Solbergbrua. Der hadde de dreiemaskin

og skulle lage kosterkaft. Men det var vanskelig å få skaftene glatte, så dette prosjektet varte ikke lenge.

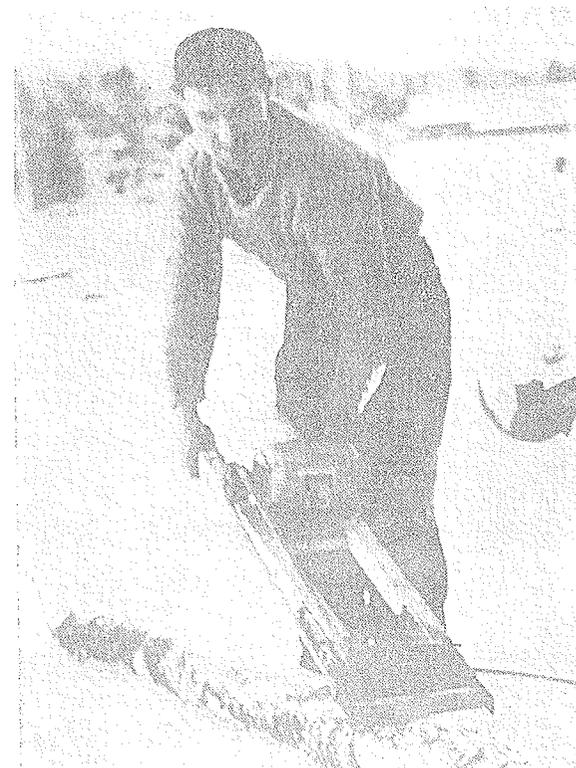
Snekkerverkstedet til Anders Tangen. (Foto; Vidar Pedersen).

Barkemaskin

Anders drev også en god del som tømmerhogger. Når det var stille på verkstedet, var hogginga god å ty til. Men arbeidet i skogen var tungt. Det var et blodslit å barke når det var kuldegrader.

Dette slitet fikk ham til å fundere på om det gikk an å finne opp en lett maskin som barket tømmeret i skogen. Etter en del eksperimentering fikk han patent på en barkemaskin som kunne drives av motoren på ei Jo-Bu junior motorsag. Når sagkjedet ble tatt av, kunne det på to minutter monteres ei ramme på 50 x 20 cm med tenner som roterte. Maskinen barket like godt framover som bakover og like godt i frossen som tint bark. Ramma med roterende tenner veide to kilo og ville kost ca. 200 kroner.

Dette sto å lese i Glåmdalen 12. mars 1954. Videre sto det at maskinen skulle demonstreres for motorsagfabrikken Jo-Bu. Men maskinen ble ikke satt i produksjon. Sammen med motoren veide den 10 kilo og ble nok for tung å gå langs tømmerstammene med.

Anders Tangen med sin barkemaskin februar 1957 med elektrisk motor og kabel. Den dårlige bildekvaliteten skyldes kopi av et avisutklipp.

Tre år senere er Anders igjen avbildet i Glåmdalen av Andreas Aafloen. Denne gang har han fått satt ned vekta til sju kilo, men han har ikke fått anskaffet den rette motoren. Den blir demonstrert med en elektrisk motor som er avhengig av kabel.

Heller ikke denne maskinen kom i produksjon. I oktober 1960 lanserte han nok en barkemaskin sammen med Reidar Hestebråten fra Fetsund. Den besto av en liten trommel med tenner koplet direkte til motorsaga. Hele redskapet veide sju kilo, og prisen ville ligge under 1000 kroner. Maskinen var hendig, barket nøye og fikk lovord av skogsarbeidere. Anders hadde kontakt med Jo-Bu, og det var planer om å lansere maskinen i New Zealand. Men utviklingen i skogen gikk ikke i Anders' favør. På 1960-tallet ble det hogd ubarket tømmer, og sagbrukene fikk installert egne barkemaskiner. De mange kløktige tankene fra verkstedet på Tangen ble ikke satt ut i produksjon.

Ingen rikdom

Anders Tangen konstruerte også en maskin som knuste kunstgjødsel. Særlig kaligjødsel hadde lett for å forsteine seg og ble vanskelig å så ut. Heller ikke denne oppfinnelsen ble satt i produksjon – den ble til hjelp for naboene. Ellers smidde han tømmerakser, men det var vanskelig å konkurrere i pris med masseproduserte sakser. Oppfinneren og snekkeren gjorde seg ikke rik av arbeidet. Han holdt rimelige priser på det han snekret, og folk hadde også lite å betale med. Det hendte til og med de kom til ham for å skjøte kosteskaft! Han hadde heller ikke lykken med seg i alt han foretok seg. En gang hadde han laget automatisk påfylling til en oljebrenner på verkstedet. Ved lav temperatur rant olja sakte, men når rommet ble varmet opp, rant den lettere – så lett at ovnen ikke klarte å ta imot all påfyllingen. Det holdt på å ta fyr i verkstedet. Redningen var en ballong med vin eller lignende som sto nær ovnen og sprakk. Innholdet i den slukket flammene.

En gang fikk han hogd av seg ringfingeren i skogen. Flere av dem skulle gå heim fra hogging vest for Mengåa. Det var så bratt at de nærmest måtte klatre opp bergesida. En kamerat skulle sette øksa i et tre og dra seg opp. Men der hadde Anders allerede plassert handa, og fingeren ble hogd tvers av.

Ute på Møkeren kunne det også skje uhell. Det hendte han styrte på grunna, som for eksempel da Einar Solbergseter og han skulle fløte en stor bom med ved fra Trosholmen til Lomvika. Motorbåten havnet på et skjær ved Orrholmene. En annen gang skulle han med båt til Solberglandet. Veiva til motoren ble borte i sjøen, og han klarte til slutt å ta seg i land ved Setra. Der fikk han låne smie og laget seg ny

veiv. Som mothake på veiva brukte han spissen av ei greiptind. Da han startet motoren, løsnet mothaken med veldig fart og gikk rett gjennom skinnet på kjakan hans.

Å være "heinnu" (nevenyttig) er nok noe som ligger til slekta. Hans onkel, Ole Vestbekken, var dyktig med all slags handverk. Og eldste sønnen Kjell har vært en anerkjent reparatør av traktorer og biler.

Anders Tangen var en habil trekkspiller og spilte både til dans og i privat lag. (Bildet tilhører Kjell Tangen).

Anders hadde et lyst sinn og likte å være i kontakt med folk. Han var en habil trekkspiller og var med i danseorkesteret Vi Kan sammen med Henry Tangen, Arvid Lindblad og Lauritz Tangen. De optrådte på fester i bygda før krigen.

Anders Tangen døde i 1993. Med ham ble en av de siste finsnekkerne på Austmarka borte.

Snart blir det mjøl ved Holmen mølle

I skrivende stund holder vi på med innspurten for å få Holmen mølle i gang. Spissmaskinen, som tar skallet av kornet, er nå på plass, og det arbeides med justeringer og tilpasninger. Vi har godt håp om å få mølla til å fungere i løpet av de nærmeste ukene. Men vi tør ikke love noe skremjøl før alt er prøvekjørt og i orden.

Vi har hatt dyktige hjelpere på mølleprosjektet: Finn Lunderbye har overhelt spissmaskinen og vært med å montere den. Bjørn Dybing har hjulpet til med det elektriske og montering, og Jan H. Berg og Kjell Eriksen har tatt seg av snekkerarbeid.

I neste nummer håper vi å bringe en reportasje om mølla i drift, og vi skal også ha med et intervju fra 1975 i bladet Kornmagasinet med "gamlemøller'n", Adolf Møller

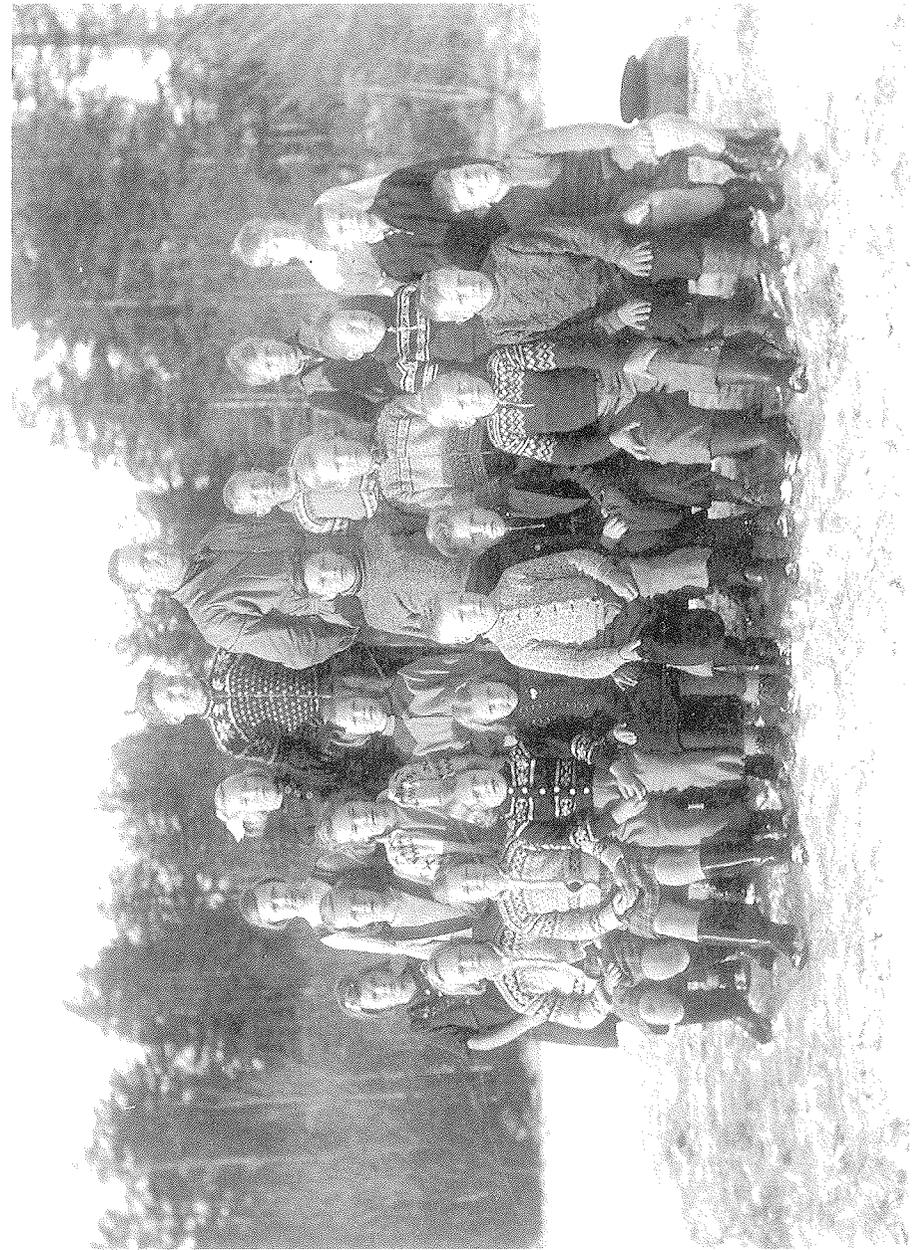
Elever ved Karterudseter skole 1941

Bildet på den neste siden er tatt på vår-vinteren 1941. Randi og Ove Sørli har vært behjelpelig med navnene. Fotografen er ikke kjent.

Første rekke fra venstre: Karin Sørli, Martha Sørli, Reidun Westbye, Dagny Lindberget, Rolf Westbye, Arne Vikertorpet, Henry Westbye, Arne Lindberget, Erik Sørensen.

Andre rekke: Liv Berg (Maridal), Irene Berg (Maridal), Jorunn Sørli, Anny Sørensen, Thorleif Lindberget, Birger Westbye, Vidar Frantzen, Odd Berg (Maridal).

Tredje rekke: Magnhild Holmkvist, Nelly Johnsbøen, Edgar Sørli, lærer Olav Johnsbøen, Oddvar Maurbakken, Magne Østberg, Olaf Linna.

Karterudseter skole

Av Åge Sørmoen

Karterudseter skolekrets dekket området vest og sørvest for søndre del av Varalden, avgrenset i vest av søndre Hærsjøen.

Når skolen i Karterudsetra ble bygd, er ikke kjent. Men den er nok fra 1870-åra – kanskje før – for i Indberetning om Vingers Folkeskole i

Karterudseter skole var ikke akkurat noe prangende bygg. Men huset gjorde nytte som skolestue i så å si alle år det var skole i kretsen. Det nye skolehuset var avbildet i forrige nummer.

1895 står det at skolebygget er gammelt. Elevtallet i 1890-åra lå rundt 35. Det har ikke lyktes å finne ut hvem som var lærere den første tida. Dette kan vi kanskje få svar på ved å studere skoleprotokollene i Kongsvinger rådhus.

Ved skolene var det vanlig med flaggstang. Ei slik ble også satt opp ved Karterudseter-skolen. Dette var nok et fremmedelement for mange innpå skogen. Kristian Varaldlien (1826-1908, også kalt femer'n) var

husmann i Persbråtan og religiøssinnet. Han syntes flaggstanga var en hån mot Vårherre og ville hogge ned ”spottespira”.

Amund Mo

I 1892 ble Amund Mo ansatt som lærer. Han ble i Karterudsetra hele 45 år, og satte sitt preg både på elevene og hele grenda. Mo var født 1866 på Snekkermoen i Sør-Odal. Da han nærmet seg pensjonsalderen, kjøpte han bruket Østby i Slåstad og slo seg ned der da han sluttet som lærer. Men allerede etter ett år som pensjonist døde han.

Amund Mo var en aktiv herremann: Han var organist i Austmarka kirke, hjelpetoller og ansvarlig for brevhuset (postfilialen) som lenge hadde lokaler i Karterudsetra. Han hjalp folk i kretsen med brev, søknader og skjemaer. Da huset i Maridal brant i 1902, stilte han seg i spissen for en innsamlingsaksjon så det kunne settes opp nytt hus. Til skolen i Karterudseter hørte det også skog og jord, 80 mål, hvorav 20 mål var dyrket. Amund hadde tre kuer og hest.

Som om ikke dette var nok, hadde han også i flere år lærerstillingen ved Holmby skole i tillegg. Det var lang veg mellom Karterudseter og Holmby. Om sommeren gikk han, og om vinteren brukte han hest og sluffe eller spisslede. Ofte gikk unga fra Holmby-skolen i møte med ham om morgenen for å få ake tilbake til skolen. Det hendte Amund Mo sovnet i klasserommet på Holmby. En varm forsommerdag var det en av unga som hadde brenn glass og styrte solstrålas fokus rett i skjegget på læreren. Dette tok fyr, og det ble en brå og smertefull oppvåkning!

Alle hans gjøremål brakte da også inntekter. I 1932 finner vi ham blant de 10 største skattyterne i Vinger. Ellers var Amund Mo en ivrig debattant i lokalavisa Indlandsposten. Han var stadig i diskusjon med myndighetene om vedlikehold og leiepris av skolens eiendom og om flytting av brevhus, plassering av Holmby skole m.v. Dypt religiøs som han var, tok han ofte Guds ord til inntekt for sine meninger. Redaksjonen i avisa henstilte flere ganger om å avslutte debatten, men uka etter kom det nytt avisinnlegg fra Amund Mo!

Olav Johnsbøen

I 1937 ble Olav Johnsbøen ansatt i Karterudsetra. Han kom fra Tinn i Telemark og hadde vært lærervikar forskjellige steder i landet. Det var kanskje ikke drømmejobben å komme til en skole langt inne i skogen mot svenskegrensa. Men før krigen var det overskudd av lærere, så det å få en fast stilling var trygt og godt uansett.

Johnsbøen var kjent som en dyktig lærer og var godt likt av elevene. Men han var bestemt og streng, ikke minst mot datteren Nelly. Under krigen var han med på omfattende kurervirksomhet (les boka Krigsminner fra Austmarka). I november 1944 måtte han rømme til Sverige.

Elever ved Karterudseter våren 1945. Bak fra v. Arne Vikertorpet, Martha Sørli, Lærerinne Aase Grimstad, Karin Sørli, Erik Sørensen. Foran: May Åberg (har lånt oss bildet), Randi Fjell, Arne Gunnarsbråten og Dagmar Gunnarsbråten. Flere av elevene var i Sverige.

Det siste halvåret før freden kom var det tre vikarer som lærere, Karl Jakob Pedersen (senere Sværk), John Solvin og Aase Grimstad. Arne Gunnarsbråten husker at Pedersen (Sværk) skulle gå gjennom rettinger av regnestykkene med unga. Han hadde en sotete ovnskrok og satte et merke i kinnet til de som hadde regnet feil. – Enkelte så ut som negre i ansiktet da regnestykkene var gått igjennom, sa Arne.

Allerede før krigen var det planer om å bygge nytt skolehus i Karterudsetra. Den gamle skolen holdt på ingen måte mål som undervisningslokale. Sommeren 1945 kunne planene settes i verk. Da var også Olav Johnsbøen på plass etter sin landflyktighet. Birger Øverby og Ole Johansen sto for det bygningsmessige, og skolen sto ferdig til bruk i 1946. Arne Gunnarsbråten husker at det ble gravd ny brønn til skolen. Den lå utildekket bortenfor skolehuset. Etter skoleslutt tok han ei stang og skulle måle hvor djup brønnen var. Det endte med at han falt uti og kunne ha druknet hvis han ikke hadde fått tak i vannledningsrøret. Så var det å traske heim 4-5 kilometer, blaut til skinnen.

I Karterudsetra var det aldri installert elektrisk strøm. Johnsbøen drev skolejorda og hadde kuer. Han hadde også bil, og den ble brukt til å kjøre inn høy. Når han skulle kappe ved eller treske, jekket han opp bilen og fikk drivkraft ved hjelp av ei reim på bakhjulet.

I 1947 var det ubønnhørlig slutt med skolen i Karterudsetra. Elevene ble sentralisert til Skullerud skole og kjørt med bil. Første året kjørte Sørbo. Han bodde i Varaldbakken og var også sjåførlærer. Senere kjørte Ivar Svartberg skolebarna i mange år. Olav Johnsbøen fikk lærerstilling på Kongsvinger. Det nybygde huset som skulle være kombinert skole og lærerbolig, ble senere delvis stående tomt og delvis leid bort. Gamleskolen ble solgt til Olga og Johan Svartberg og tømret opp som bolig for dem vest for Larsmovangen. Den brant i 1980.

Sammandrag av Fryksdals härads domböcker 1602 - 1700

Dette sammendraget er gitt ut av Wärmlands Museum i en større skriftserie, og Historielaget har 1 eksemplar av boka. Innholdet er om

saker som ble behandlet i tingretten på 1600 tallet, og stoffet er meget interessant på mange områder. Mange av sakene berører også nordmenn, og de bærer preg av at Sverige lå i krig med Danmark/Norge gjennom hele århundret.

Det er nok å nemne Kalmarkrigen fra 1611 til 1613, Hannibalfeiden fra 1643 til 1645 og Gyldenløvefeiden fra 1675 til 1679.

Rettsakene gir ofte innsyn i dagliglivet til en vanlig borger, om lover og regler, om overtro og trolldom, om finner og svedjebruk, om hvor omfattende militærtjenesten måtte ha vært når en ser hvor ofte personer med militær bakgrunn var innblandet i rettsaker. Rettsakene viser at både svensker og nordmenn var på tjuvtokter i fiendeland.

Jeg siterer slik det står i domsavgjørelsene fra retten og håper språket ikke er verre enn at alle får tak i innholdet.

Vedtak i tingretten 1675

(Viser hvor alvorlig situasjonen var og hvilke forholdsregler svenskene tok)

”Allmogen förmanas att hålla god beredskap med vapen, kulor och krut så att man kan göra fienden vid gränsen motstånd.”

Fra tingretten i april 1676

”Knut Larsson i Hensgårdstorp har i 1676 på sista bönedagen fått hälsning av ”et fiendens parti” från Norge, som stulit alt utom boskap och något litet säd.”

”Fienden från Norge har tredje bönedagen härjat i trakten och medan folket var i kyrkan stulit hos Bengt Persson i Killinge alt lösöre utom boskap og någon säd.”

Fra tingretten 1678

Kommandanten på Eda Skans von Seulenbergh och kommandanten på Vinger Skans Norge klagar över att häradets finnar rövar och plundrar i Norge.

Fienden provoserar derav att härja på svenska sidan.

Rätten utfärdar förbud mot sådant tiltak, och vad som redan rövats skall tills vidare tages.”

”Erik Josefsson i Långtjärn har på mellanbönedagen gått över gränsen til Norge och stulit två hästar, varför han bötfalls.”

Finnar

Tingretten 1646 18/4

”Per Olofsson i Vadjetorp klagar över att finnarna Mårten Larsson och Henrik Larsson på Basteskogen er til förfång för honom och grannarna gjennom sitt svedjande. De har dessutom hotat honom til livet när han försökt dem att upphöra därmed. Allmänt klagomål framkommer och man hemställer til landshövdingen att vidta åtgärder. Denna säger sig ha order från K.Mt om vad han skal göra med finnarna, men bestämmer denna gång, att den finna som ej vill lära sig svenska, gå til kyrkan, tinget eller stämman eller lyda överheten skal vara fredlös.”

Tingretten 1674 13-16/11

”Befallningsmannen Henrik Schröder har fått order att företa undersökning på grunn av finnarnas i Fryksdalen anmälan til K.M.t mot Jon Nilsson Rådomb, att han skulle vid riksdagen ha kallat dem tjuvar och skälmar. Jon försvarar sig med att han ej avsett alla finnarna utan endast lösfinnarna. Om de bofaste har han bara gott att säga. Ärendet uppskjutes til nästa ting.”

Tingretten 1649 13/9

”Finnen Sigrid Henriksson har åter utan lov och innan man undersökt om ¼ hämman kan upptagas huggit fall på Millmarks- och Sörmarksskogen.”

”Nämnden skall pröva om det fall som Knut Larsson vid Skålsjön huggit kan göras til äng”.

Tingretten 1642 20/10

”Påminnes allmogen och i synnerhet de bofaste finnarna på Finnmarker, Gräsmarken och Fryksänderskogen om förbudet mot hysande av lösdrivare och missdådare.”

”Påminnes även om att svedjande ej får ske utan att nämnden först förrättas och landshövdingen gett tilstånd.”

Tingretten 1684 6-9/6

Finnen Henrik Burk som 1676 flytt från Norge, avkräves betalning för tobak av landhandlanden Kristoffer Kristoffersen i Kristiania, men rätten fritar Henrik, eftersom han genom ufreden förlorat allt han ägt.

Tingretten 1699 13-17/2

”För fylleri på tingplatsen och för att blandat sig i saken mot finskan Annika Matsdotter döms Örjan Larsson i Runnsjön att sitta i stocken två söndagar samt för Fryksände kyrka arbete för 10 mk smt.

Tingretten 1698 5-9/ 9

Troen på trolldom var sterk på 1600-tallet

Disse eksemplene viser det:

Tingretten 1638

”Lars i Vadje anklagar Håkon ib för trolldom. Dels har Håkans döttrar uttalat hotelser mot Lars hustru varafter hon jämt varit sjuk, dels har Håkan haft en syster som blivit brent på bål. Håkan skall vid nästa ting värja sig med tolvmannaed.”

ib = ibidem = sammesteds

Tingretten 1666 27/10

”Karen Olofsdotter i Bada påstås ha gått til grannens Per Perssons ladegård i avsikt att förtrolla boskapen för honom. Ingenting har hänt, men eftersom hon ha gitt anledning til mistankar skall hon ge 6 mk. til kyrkan.” 1 mk (mark) = ¼ daler = 8 öre.

Tingretten 1616

”Bengts i Spelnäs hustru har tagit upp en trolldomspåse innehållande levande löss och hår som någon kastat på hans åker, varefter hon insjuknat liksom hon vore spetälsk. Han hyser mistankar mot sin syster, men brister i bevisningen, varför målet uppkjutes

Tingretten 1638 16/8

”Håkan i Ingeby anklagas av Lars i Hensgård för att vara trollkarl. Lars har efter det att han förbjudit Håkan att hugga ett fall strax mist ett par kalvar och dessutom har bonden Nils i Svensby fått sig ett slag på

munnen, genast blivit svårt sjuk och dött efter tre dagar. Håkan ålägges att vid nästa ting värja sig med tolvmannaed.”

Jakt

Mange av sakene i retten handler om ulovlig jakt og salg av elgskinn. Det var også strengt når det galdt fising i andres fiskevatn viser noen avgjørelser.

Tingretten 1687 7/10

”Lars Simonsson i Ragnvaldstjärn åtalas för en elghud. Han uppger sig ha fått den från Olof Eskilsson Pundan i Norge och påberopar som vittne norska finnarna Mats Johannsson i *Varilskogen* och Johan Johannsson *Fagernäs*, *Vinger* samt Mårten Eskelsson i *Gruve*, den sistnämnde broder til Olof Pundan. Morten försäkrar att huden tilhört hans broder och att den hämtats av Bertil Pålsson i Timbonäs. Lars har fått huden för de böta han som borgensmann för Pundan tvingas att betala.”

Tingretten 1667 26-28/9

”Mats Johannsson i *Fagernäs*, *Vinger* Norge kräver betalning av Bengt Sigfridsson vid Borrsjön för 25 famnar nät och en hud. Bengt känner blott vid hälften av en hud som han övertagit från broderen Kristoffer Sigfridsson på S- Västerrottnas ägor och nøjer sig med 1 rd för huden.

”Anders i Åsgård bøtas för att han mot förbud sålt elghudar.”

”Mickel i Ulvsjön betalar 40 mk för elgjakt på olaga tid.”

Utroskap och hor

Tingretten 1674 13-16/11

”Giffta normannen Kristoffer Kristoffersson och ogiffta Karin Andersdotter Høgen botar för enfalt hor 80 resp. 40 d smt. Båda er medellösa, varför han løper gatlopp och hon hudstrykes med ris vid tångstugudøren.”

Gatlopp = spissrotgang

”Giftn mannen Simon i Ången och löskonan Malin Persdotter för lönskaläge att mista livet. För hans del er det andra resan.”

Tingretten 1629 28/ 7

”Giftn mannen Håkan i Sandviken och pigan Britta Jönsdotter döms för hor att mista livet. Nåden hämställas höga öfverheten.”

Tingretten 1649 26/1

”Giftn mannen Lars Larsson i Björke och hans sykonenbarn Marit Persdotter har begått hor med hvarandra varav hon nu er havande. Lars har 1643 dömts för hor med denna Marit och 1647 för enfalt hor med tjänstepigan Gertrud Jönsdotter i Björke. Marit er tidigare dömd för hor även med drängen Olof Persson i Torsby.

Lars och Marit döms enligt Guds lag til döden.”

Tingretten 1623

”Ingel Nilsdotter, som rått med barn av gifte mannen Sten i Esbjörke, har fött barnet i skogen och låtit det dø, varför hon döms från livet.”

Ei lokal historie fra 1698:

”Klemet och Sigfrid Johanssöner på Kyrkskogen (F) som bestulit norrmannen Pål Larsson på Öyeren (Norge) bøtfälls och skall fasttages.”

Det er selvfølgelig mange andre saker og emner som behandles i tingretten gjennom alle årene. Det gjelder arvesaker, skifte av eiendommer, slåssing, salg og kjøp av jord, branner, tyveri av varer, fastsetting av grenser, beiterett, skatter, oppførsel i retten o.s.v.

Til slutt ei lita oppgave: Hvor mange slags straffemetoder kan du finne i dette utdraget fra Fryksdals Härads domsbok?

Oddvar Jakobsen.

Løvkjølen – en pen, liten gård...

Av Sidsel Graff-Iversen, Stabekk

Mormoren min* ble født på Løvkjølen og nevnte navnet på stedet ofte. Vi barnebarna syntes det var så pent navn. Hun sa Vinger, Åbogen, Austmarka, Magnor og svenskegrensen når hun skulle si hvor det var. Det var veldig langt dit, både fra Hurum, hvor hun bodde

selv, og fra Oslo, hvor vi bodde. Mormor er den eneste jeg husker har snakket om Løvkjølen, og hun hadde flyttet derfra som småbarn. Det var så pent der – et sted man kunne være stolt av å komme fra. Vi hadde finske og svenske forfedre, fortalte hun, og det var veldig fint, det også. Jeg så for meg en idyllisk liten rødmalt gård. For noen stor gård kunne Løvkjølen ikke være. Dette skjønte vi fordi oldefar** ble gift med Mathilde, og hun var fra en stor gård, til forskjell fra oldefar. Denne gården hadde jorder så store som prærier, for mormor, en småjente med kornfarget hår, hadde løpt inn i en åker der og blitt mistet. De satte bjelle på henne etterpå. Litt rart, riktignok, at faren til Mathilde ikke het noe gårdsnavn, men Magnus Jansson***. Dette navnet visste vi, for han hadde bodd i Oslo hos oldefar Peder og Mathilde som enkemann. Men en form for storbonde mente vi han var, uansett.

Mathilde og Peder flyttet til Kristiania da mormor var liten. Peder mistet faren sin da han var gutt. Moren giftet seg på nytt, med en svenske, og fikk en hel del nye barn. Oldefars to yngre søstere, Elise og Oline, dro til USA. Dette visste vi godt. Ingen har skjønt hvordan de to ungjentene fikk penger til billetter.

Oldefar døde da jeg var åtte år. Jeg husker ikke at han fortalte noe, men hørte fra mormor og mor at han hjalp moren sin ved barnefødsler og med penger, blant annet, og syntes synd på henne som fikk så mange nye barn. Navn på minst to av de nye barna har vært kjent for oss: Kasper og Emil. Men mer har jeg ikke hørt. Det ble sagt at noen fra Austmarka kom innom i Oslo med grønnsaker. Ingen vet hvem det kan ha vært. Jeg har aldri hørt om at Peder, Mathilde eller andre dro på besøk til Løvkjølen eller hadde tanker om det.

Min svoger var den første til å finne ut noe om slekten. Han fortalte om finske slektsnavn, gårdsnavn som står på kartet og flotte gårder som sees fra hovedveien. Det neste var meg selv, som ved en tilfeldighet ”kjøpte slekts-service” på Finnskogdagene. Her fikk Finn Sollien ut lange lister fra dataen, hvor Johan Persson Soikkainen (født 1615) gikk igjen flere ganger og også forfedre født i Finland på 1500-tallet tikket ut. Alt dette var jo stas, og jeg leste det jeg fant om skogfinner.

Men Løvkjølen, da?

Et blikk på kartet er jo nok til å skjønne at det aldri har vært noen *gård* oppe på Laukjølen. Trolig var mormor født på en *liten plass*, eller så måtte den pene, lille gården ha ligget et helt annet sted. Siden jeg uansett løper litt orientering, kunne jeg jo dra på Austmarka-løpet og se hva jeg fant ut. Jo, arrangørene visste om Laukjølen, og løpsleder Tor Solbergseter sa jeg kunne melde meg inn i historielaget. Samme dag fant jeg det man for så vidt kunne vente: et skilt med Søndre Løvkjølen, spor etter jorde, epletrær og et gjerde. Etter alt å dømme en *plass*, og neppe av de største. Jeg tok noen bilder og snudde bilen ved svenskegrensen. Der hadde den store gården, Håkerud, som jeg visste navn på pga Finn Sollien, en tomt hvor de drev med vedproduksjon. Det var en fin snuplass.

Det skjedde mye mer i 2005, på grunn av historielaget. Jeg ble funnet av slektsgrenen fra to av de nye barna: Emil og Albert. Ragnhild Fagernes (født Skoglund) skrev brev. Og Anne Ungesson (født Skoglund) og Einar Skoglund, som jeg så vidt kjente fra før, ringte. Anne hadde til og med prøvd å finne slekt etter onkel Per. I neste runde ble jeg kjent med Elsa og Rune Skoglund på Tomta og satt under opplæring. Jeg visste jo absolutt ingen ting om denne delen av familien og slett ikke alt om min egen gren, heller.

Vi har selvsagt vært oppe ved Nordre Løvkjølen og sett på røys etter ovnen og det som er igjen av jordkjelleren og brønnen. Der bodde Ragnhild, oldefars mor, med mann og seks barn fra sitt annet ekteskap, den yngste tre måneder gammel i 1896, da mormor ble født. Er det virkelig mulig at Peders familie fikk plass? Kan de ha bodd på Søndre Løvkjølen?

Den første litt større overraskelsen var at oldefar hadde en eldre søster, Mathilda (Tilda) født i 1869. Hun dro til Amerika før småsøstrene "Lisa og Lena". Der giftet hun seg med Ole Gunnerius Haakerud, fikk en sønn, og døde av tarmslyng i 1940. Hun sto ikke på utskriften fra Finn Sollien, og min mor har aldri hørt om en eldre søster av Peder. Kanskje noen som leser dette vet noe?

Dette slutter med noen spørsmål. Senere tenkte jeg å skrive litt om hva jeg tror mormor fikk med av kulturarv fra Løvkjølen, hvor det opplagt stemmer at hun ble født.

*Anna Miliana Pedersdatter (Anna Eriksen), født 1896 i Løvkjølen, Åserud, død i Hurum 1981.

**Peder Eriksen, født 1871 i Løvkjølen, Østgården, død i Oslo 1956. Sønn av Erik Olsen Skullerudvangen og Ragnhild Pedersdatter fra Nordre Strand.

*** Magnus Jansson, f. ca 1829 i Högsäter, Skillingmark, Sverige.

Godt sagt

Det har falt mange gullkorn fra gløgge og originale austmarkinger gjennom åra. Vi skal forsøke å få med noen gode replikker her i bladet i numrene framover. Men da er vi avhengig av lesernes hjelp.

Vi starter med disse:

I Sverige

Marius Varildengen rømte til Sverige under krigen. Etterpå ble han spurt hvor mye han hadde sett av Sverige. Da svarte han: - Je har vøri så langt nord så je hørde sauen bræka i Finland. Og je var så langt sør, så hadde je ti'i eit skrett tel, hadde det skåla i havet!

Frøken og frøken . . .

Karl Kartbråten var et ærend i Vinger herredskasse. Bak skranken satt Karen Mangset, en myndig dame med flere stående i kø foran luka.

- Je skulle tala ve' dæ je, fru Mangset, sa Karl. - Ja, da må du stille deg i kø, sa damen. - Og forresten - jeg er frøken Mangset!

- Nei jasså, er De frøken De da, fru Mangset? svarte Karl.

Langt bak i køen

Hjalmar Holmen ble ganske tidlig blank i issen. En dag traff han Monge Nilsen i Åbogen, en stor kar med en ruvende rød hårmanke. - Si meg Hjalmar, sa Monge Nilsen, - sto du sist i køen du, da Vårherre delte ut håret? - Ja, sa Hjalmar. - da je kom fram, var det bære rautt igjen, så da tok je itt'nå, je!

Å.S

Ja takk, begge deler

Dette berømte sitatet fra Ole Brumm kan også passe for Austmarka Historielag. Vi er medlemmer i Skogfinsk Museum og likedan i Kvinnemuseet – Museene i Glåmdal. Det kan være fordeler for oss med medlemskap i begge museer, og så lenge ingen ting er til hinder for det, vil vi fortsatt ha tilhørighet i begge leirer.

Norsk Skogfinsk Museum har nå fått faste overføringer over statsbudsjettet, har lokaler i Svullrya gamle skole og tilsatt administrerende leder, faglig leder og håndverker. Den 23. november mottok faglig leder Birger Nesholen Kongens fortjenstmedalje i gull for sitt arbeid med finnekulturen gjennom 34 år.

Kvinnemuseet – Museene i Glåmdal består av mange lag og organisasjoner, herav også museene i Eidskog, Kongsvinger og Odal. Her er også Kongsvinger Museum med. Planene er nå at KM skal reorganiseres og ledes av kommunens fire historielag, samt Glåmdal Utstyr og Motorhistorisk Forening. Disse lag er tiltenkt en halv konservatorstilling, og vi håper det vil gi noen ressurser til oss på Austmarka.

Åge Sørmoen.

Gi et medlemskap i julegave

Et medlemskap i Austmarka Historielag er en gave som blir satt pris på av folk med tilknytning til bygda. Mottakeren vil få desembernummeret av medlemsbladet til jul pluss 4 nummer neste år. Det koster 100 kroner, og kan ordnes på Arstun lørdag 15. desember kl. 11.00-15.00, eller til Rolf Amundsen, tlf. 628 12499 – 993 95700.

Laget har ellers for salg:

Austmarka-kalenderen 2008, kr. 80,-.

Krigsminner fra Austmarka, kr. 150,-.

Ole J. Jansrudvang: Dikt og prosa, kr. 100,-.

Kulturminnekart, kr. 50,-.

Turkart – Finnskogen Sør – med finske stedsnavn, kr. 129,-.

Hefte om Austmarka, utgitt til Skogsarbeiderdagene 1978, kr. 20,-.

Samtlige medlemshefter, pr. stk. kr. 10,-.

Kirkebokavskrifter 1689-1813, 10 bøker, pr. stk. kr. 250,-.

Klokkerbok for Austmarka 1881-1900, kr. 250,-.

Segerstedts Samling, kr. 250,-.

Austmarka-nytt

- for 100 år siden

Ved valget til Vinger herredsstyre ble det avgitt 117 stemmer på Austmarka. Dette er 20 prosent av de stemmeberettigede. Fra Austmarka ble disse valgt:

Lærer Hylland 106 stemmer, Johan Varaldskogberget 94, Lars Svartbekken 75, Amund Rønningen 64, Amund Aaserudteppen 59, Ole Svartbækken 57, Olaf Dalbak 56, August Rundhaug 55.

Hedemarkens Amtstidende 28/10 1907.

- for 75 år siden

Vinger herredsstyre har etterbevilget 15.000 kroner til fattigstyret. På Austmarka har man hatt en uttelling på 1500 kroner pr måned på grunn av at det ikke har vært drift ved Kiærsaga.

Hedemarkens Amtstidende 20/12 1932.

Kommunen har i 1932 også blitt belastet med 104.000 kroner fra Småbrukerbanken ved tap på salg av småbruk etter nedskrevne takster.

Hedemarkens Amtstidende 5/9 1932.

- og for 50 år siden

I en reportasje fra Varaldskogen blir felleshusholdningen i Storbrakka beskrevet som det rene hotellet. Det er plass til 12 skogsarbeidere i brakka, og kokke Helga Berg lager i stand frokost og middag til karene. Niste til skogs må de smøre sjøl. For dette betaler de to kroner måltidet pluss ei krone dagen til kokka.

Glåmdalen 7/12 1957.

B

Returadresse:
Austmarka Historielag
Postboks 38, 2224 Austmarka

Adresseforandring

Hvis du har flyttet eller skal flytte, vil vi gjerne ha beskjed om det, slik at du kan få bladet til riktig adresse.

Stoff til neste nummer

Leveringsfrist for stoff til neste nummer er 15. februar. Skal vi få et fyldig og variert blad, er vi avhengig av at våre medlemmer bidrar med stoff. Du kan få hjelp av redaksjonen med å forme stoffet, og du kan gjøre bruk av kildematerialet i vårt arkiv.

Utgiver: Austmarka Historielag

Postboks 38, 2224 Austmarka
Redaktør for dette nummer:
Åge Sørmoen, 2224 Austmarka
Tlf. 62 82 81 47
E-post: asormoen@online.no

Medlemskap koster 100 kr/år
Betales til:
Austmarka Historielag
Postboks 38, 2224 Austmarka
Gironr. 1840.16.29625

Trykt hos Glåmdal Trykkeri, 2200 Kongsvinger
Opplag: 670